

РОЗГЛЯД ОБУМОВЛЕНOSTІ ДОПОВНЕННЯ ПРИЧИН ВИРОБНИЧОГО ТРАВМАТИЗМУ

Мезенцева І.О.¹, М'яновська Я.В.², Дерев'янка О.Є.¹

¹Національний технічний університет

«Харківський політехнічний інститут», м. Харків

²Український державний університет науки і технологій, м. Дніпро

Дослідженням причин виробничого травматизму займається велика кількість вчених усього світу. В Україні статистичні данні щодо кількості нещасних випадків і професійних захворювань на виробництві, що сталися з тих чи інших причин, надаються робочими органами виконавчої дирекції Фонду соціального страхування України (ФССУ). На рисунку 1 приведений розподіл причин страхових нещасних випадків за 2022 рік згідно статистичних даних (ФССУ)[1].

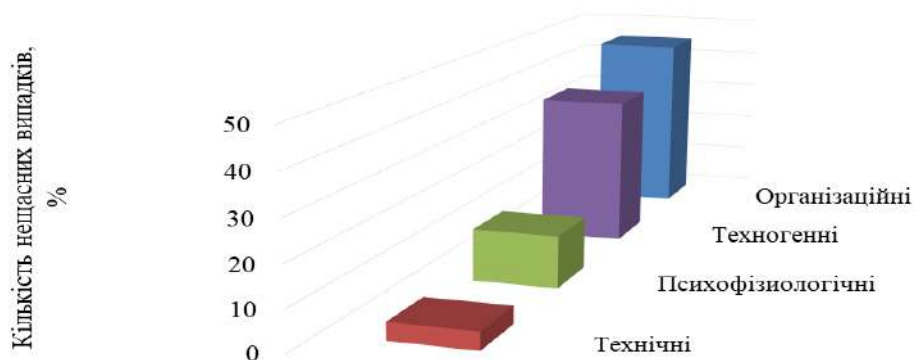

Рисунок 1. – Причини нещасних випадків за 2022 рік

Із рисунка видно, що найбільша кількість причин, за якими відбулися нещасні випадки – організаційні. Друге місце посідають техногенні, природні, екологічні та соціальні причини, які ще до недавнього часу взагалі не розглядалися у Порядку [2]. До 2019 року згідно класифікатора причин нещасних випадків, гострих професійних захворювань (отруєнь) і аварій на виробництві було 3 групи причин: технічні, організаційні та психофізіологічні. У 2019 році відбулися зміни у Порядку і до класифікатора причин нещасних випадків додали четверту групу: техногенні, природні, екологічні та соціальні причини. До цієї групи входять такі причини: стихійне лихо (метеорологічні, топографічні та тектонічні катастрофи — землетрус, зсув, селі, снігові лавини, повінь, просідання і зсув ґрунту тощо); викид небезпечних хімічних, радіоактивних, біологічних речовин; контакт з представниками тваринного та рослинного світу; соціальний конфлікт (страйк, оголошена та неоголошена війна, терористичний акт, блокада, революція, заколот, повстання, масові заворушення, громадська демонстрація, протиправні дії третіх осіб тощо); гідрометеорологічні явища (мороз, ожеледь, ожеледиця, заметіль, шквальний вітер, град, спека, туман, злива, блискавка тощо) [1].

Необхідність врахування причин цієї групи була обумовлена тим, що велика кількість причин, за якими відбувався виробничий травматизм, не знаходила свого відображення у попередньому класифікаторі. Динаміка

ISSN 2222-2944. Інформаційні технології: наука, техніка, технологія, освіта, здоров'я. 2023

зростання цієї групи причин приведена на рисунку 2. Із рисунка видно, що у 2020 році за цими причинами відбувалася невелика кількість нещасних випадків, а саме 1,6%, але вже у 2021 році цей показник склав 43,8%, зайнявши лідируючу позицію серед причин нещасних випадків. Відповідно у 2021 році через організаційні причини сталося 40,4 %, психофізіологічні причини – 12,6 %, технічні причини – 3,2 % нещасних випадків.

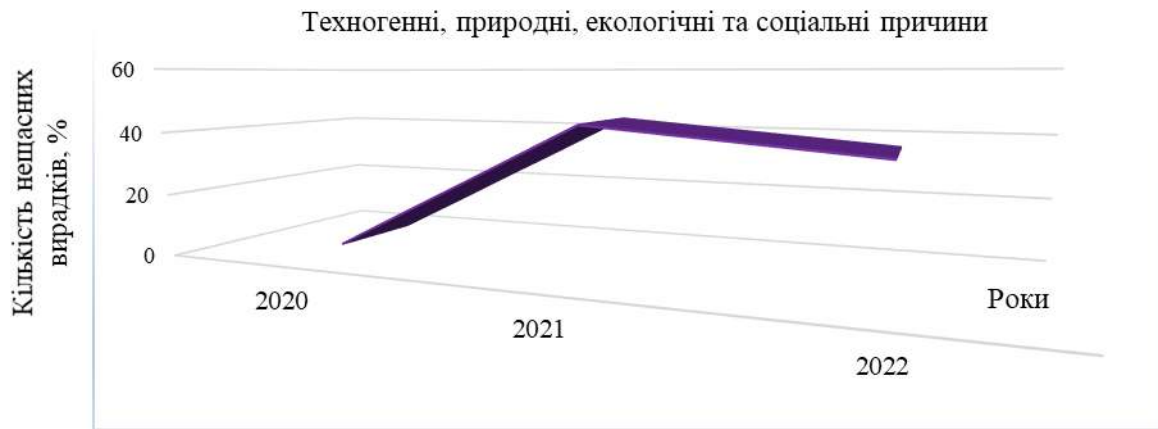

Рисунок 2 – Динаміка зростання кількості нещасних випадків

У 2022 році техногенні, природні, екологічні та соціальні причини зайняли друге місце після організаційних. На третьому місці, як видно із рисунка 1, знаходяться психофізіологічні, а на четвертому технічні причини. Суттєве зростання нової групи причин пов'язано з пандемією коронавірусної інфекції SARS-CoV-2. Така ситуація обумовлена випадками інфікування медичних та інших працівників на COVID-19, у яких робота пов'язана з виконанням професійних обов'язків в умовах підвищеного ризику зараження. Такі випадки розслідуються як випадки гострого професійного захворювання. У 2021 році зареєстровано 25 120 повідомлень про такі випадки, що складає 83,2 % від їх загальної кількості [1].

Можна зробити висновок, що тільки протягом 2021 року організаційні причини поступилися своїм лідируючим положенням, яке вони постійно займають, техногенним, природним, екологічним та соціальним причинам і пов'язане це було саме із підвищенням випадків інфікування коронавірусною інфекцією. Але вже у 2022 році організаційні причини знову стали на перше місце і тому працезахоронний менеджмент, як необхідний чинник для якісної і ефективної, успішної роботи підприємства [3], повинен бути направлений на усунення саме цих причин.

Література:

1. URL: <http://www.fssu.gov.ua/fse/control/main/uk/publish/article/985104>.
2. Порядок розслідування та обліку нещасних випадків, професійних захворювань і аварій на виробництві. – Затвердж. постановою Кабінету Міністрів України від 17.04.2019 р. № 337 зі змінами.
3. Мовмига Н. Є. Попередження суб'єктивних причин виробничого травматизму в системі працезахоронного менеджменту / Н. Є. Мовмига, І. О. Мезенцева, Г. М. Панчева // Молодий вчений. – 2022. – № 1 (101), січень. – С. 111-119.